

Motion till riksdagen 2009/10:U11

av **Urban Ahlin m.fl. (s, v, mp)**
med anledning av skr. 2009/10:114

Strategisk exportkontroll 2009 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en ny krigsmaterielutredning.

Motivering

All handel med vapen och krigsmateriel ska kontrolleras genom strikta regler. Sverige ska vara en föregångare genom sin lagstiftning om svensk export och import av vapen och krigsmateriel. Den totala vapenhandeln i världen måste minska. Det ska Sverige arbeta för genom en svensk restriktiv krigsmateriel-exportpolitik men också genom att agera i internationella forum. All illegal handel med vapen och krigsmateriel måste förebyggas och bekämpas.

Under det kalla kriget och stormakternas militära kapprustning var ett starkt eget försvar nödvändigt för att kunna värna landets integritet. Ett starkt försvar krävde en stark svensk försvarsindustri som stod oberoende av omvärlden.

Förändringarna i vår omvärld under de senaste decennierna har varit omvälvande och i huvudsak positiva. För Sverige har det kalla krigets slut inneburit att de allvarligaste hoten mot vår säkerhet försvunnit. Sverige är och ska vara militärt alliansfritt. Men i dag finns helt andra möjligheter än tidigare till internationellt samarbete på olika plan. För att möta dagens komplexa hot mot fred och säkerhet krävs internationellt samarbete.

Även den svenska försvarsindustrin har genomgått stora förändringar sedan det kalla krigets slut. Det svenska försvaret har behov av materiel av god kvalitet med hög teknisk nivå. Materieförsörjningen sker i dag inom ramen för internationellt samarbete.

Fel! Okänt namn

En ny krigsmaterielutredning

Den nuvarande krigsmaterielexportlagstiftningen har flera brister, varför en ny bör införas. En framtida ny lagstiftning ska precis som i dag vila på grundprincipen att export av krigsmateriel är förbjuden, men att dispens kan lämnas. Export av krigsmateriel ska fortsatt vara förbjuden till en stat som befinner sig i väpnad konflikt med annan stat, en stat som är invecklad i internationell konflikt som kan befaras leda till väpnad konflikt eller en stat som har inre väpnade oroligheter. Lagförslaget ska ligga i fas med utvecklingen på området och vara samstämmig med Sveriges politik för global utveckling (PGU). Vikten av demokrati, MR-perspektivet och internationella säkerhetspolitiska aspekter ska betonas.

Den socialdemokratiska tidigare regeringen påbörjade ett arbete kring en ny lagstiftning men nu har lång tid förflutit sedan den s.k. Krututredningen lades fram. Vi rödgröna anser att en ny utredning bör tillsättas. Utredningens syfte ska vara att arbeta fram en ny lagstiftning som kan presenteras för riksdagen under kommande mandatperiod.

Utredningen ska bl.a. ta hänsyn till följande:

- ? En översyn av riktlinjerna för vad som räknas som krigsmateriel för strid och övrig krigsmateriel.
- ? Utredningen ska pröva möjligheten att införa ett s.k. demokratikriterium i regelverket för krigsmaterielexporten.
- ? Framtidens regelverk för krigsmaterielexport ska formuleras så att det utesluter möjligheterna för Sverige att exportera krigsmateriel till länder som begår grova och omfattande kränkningar av de mänskliga rättigheterna.
- ? Kommande regelverk kommer att baseras på tillståndsprövning från fall till fall utifrån en samlad avvägning utifrån landets utveckling.
- ? Utredningen ska se över riktlinjerna för följdleveranser. Det är en nödvändighet att ingångna avtal kan fullföljas. Samtidigt finns en problematik då förhållandena ändras kring ett mottagarland, exempelvis i händelse av väpnad konflikt.
- ? Svensk export och import av krigsmateriel ska vara koherent med Sveriges politik för global utveckling (PGU). Utredningen ska undersöka om det är möjligt att införa krav på obligatorisk konsekvensanalys i regelverket. Denna ska visa hur den svenska försäljningen påverkar mottagarlandet.
- ? Möjligheten att införa ett regelverk för uthyrning och utlåning av krigsmateriel ska undersökas.
- ? Regler för import av krigsmateriel bör utarbetas i enlighet med samma principer som gäller för exporten.

Krigsmateriel i EU-samarbetet

Sverige deltar i europeiskt samarbete kring krigsmateriel, forskning och utveckling samt europeisk försvarsindustri. Detta samarbete stärker EU:s positioner och minskar beroendet av andra länder, främst USA.

Sverige, som ett av de sex länder som ingår i LoI-samarbetet (Letter of Intent), tjänar på samarbete exempelvis för att minska utvecklingskostnader. Numera pågår en stor del av samarbetet på området inom ramen för Europeiska försvarsbyrån, Eda. Med en rödgrön regering kommer Sverige fortsatta att vara medlem i Eda.

Handel med krigsmateriel måste självfallet omgärdas med stora restriktioner. Det handlar inte om en vara som kan vara en del av EU:s inre marknad utan det gäller en handel som måste omgärdas med stora restriktioner.

EU utgör också ett viktigt forum i det internationella arbetet för exportkontroll.

En rödgrön regering kommer inom EU-samarbetet att ta initiativ till en FN-konferens som syftar till att ta fram ett internationellt regelverk om restriktioner för vapenexport och vapenhandel.

En rödgrön regering kommer att arbeta för att EU:s politik blir mer restriktiv och tillämpas strikt. EU:s uppförandekod om vapenexport antogs i december 2008 som en gemensam ståndpunkt. Utöver detta kan enskilda länder ha en mer restriktiv nationell politik, en princip som ska ligga fast.

Stockholm den 6 april 2010

Urban Ahlin (s)

Carina Hägg (s)

Kenneth G Forslund (s)

Carin Runeson (s)

Ameer Sachet (s)

Kalle Larsson (v)

Max Andersson (mp)

Kent Härstedt (s)

Kerstin Engle (s)

Olle Thorell (s)

Hans Linde (v)

Bodil Ceballos (mp)